

han modtager Gaver eller ikke. Men helt anderledes stiller Sagen sig med geistlige Embedsmænd; thi med Hensyn til dem er der ikke Tale om, at Retten kan bøies i nogen Maade, fordi en Gave modtages, og det er en Skik, som gaar tilbage til Kirkens allerældste Tid, at der ydes Geistligheden frivillige Gaver af Menigheden. Jeg tror derfor ikke, at der kan være nogen Anledning til at affkaffe dem, og jeg tror, at det har sin Betænknelighed at gjøre det; thi man vil ikke forstaa, hvorfor en Mand af en Menighed, der sætter Pris paa sin Præst, ikke nu som tidligere skulde kunne yde ham sin Gave, da Intet kan være skjult derunder af den Besskaffenhed, som der kunde formodes at være, naar verdslige Embedsmænd modtage Gaver.

Jeg tror saaledes at have omtalt de væsentligste af de Spørgsmaal, der her ere bragte paa Bane, og yder isørigt min Tak for den Beløvilke, hvormed Forslaget i det Hele er bleven modtaget.

Ploug. Den ærede Minister har ganske vist Lov til at finde sit Forslag bedre end det tidligere, det skal jeg overmaade villig indrømme ham, og jeg vil tillige indrømme, at paa Papiret ser det virkelig meget bedre ud; men det andet Forslag havde det Fortrin, at det saavidt muligt vedligeholdt den tidligere Lovgivning, hvorimod hans indfører en ny Ordning, og det er jo ikke altid saa let, selv om det er nok saa godt, naar noget Saadant først skal gennemføres, at undgaa at komme til at faare adskillige berettigede Interesser. Jeg vil imidlertid ønske den ærede Minister alt muligt Held med denne Reform, og han maa paa ingen Maade tro, at jeg her staar og gjør onde Ønsker. Jeg skal endnu tillade mig et Par korte Bemærkninger. Det er ganske rigtigt, at de Ydelser, Præsterne modtage, fra Alids Tid ere Statens, idet Staten er betragtet som Herre over Tjenderne og har anvendt mange af dem til ganske andet Brug — derom kan der ikke være Meningsforstjel mellem den ærede Minister og mig —, men det er ogsaa ganske vist, at Præsterne dog faar ligesom en anden Stilling i Staten derved, at den særlige Maade, hvorpaa de nu ere stillede ved Lønning af deres Menigheder, forandres derhen, at de ligesom alle andre Embedsmænd modtage Lønning af Muutsforvalteren; de faae, om jeg saa maa sige, en noget mere statsretlig Stilling end før ved at faae Lønningen paa denne Maade. Jeg vil imidlertid ikke sige, at det har saa Stort at betyde, og jeg skal gjerne indrømme, at det nok kan være, at Præsternes Selvstændighed i Menighederne og Stilling overfor Menighederne netop vil styrkes ved den nye Lønningsmaade, saa at det One maasse kan have det Andet. Men den Hovedbemærkning, jeg vil gjøre, er en anden. Den ærede Minister sætter jo stor Pris paa, at der er enkelte høit lønede Embeder, og mener, at det haade vil være

gavnligt for den hele Stand, og at det vil ansføre Hørgjerrigheden. Deri er jeg uenig med ham. Jeg tror ikke, at den hele Stand vil faae Gavn heraf, at 50 Præster af 900 faae ret ordentligt at leve af, naar 700 sidde under meget knappe Kaar. Jeg indrømmer med største Fornøjelse, at de ikke ville være saa knapt aflagte som f. Ex. en stor Del preussiske Præster, at ogsaa de lavere lønede, naar de ikke have alt for mange Børn, kunne anvende en Del paa disses Underhold og Opdragelse og ikke være nøbte til som mange preussiske Præster at gjøre deres Sønner til Nøgttere og deres Døttre til Koffepiger; men det er alligevel betænkligt, at af 900 Præster de 700 bringes under utilstræffelige Vilkaar, og det bliver Tilfeldet, naar en passende Løn først Tid efter anden opnaas ved Alderstillaag. Om de personlige Tillæg har jeg tidligere udtalt min Mening. Den ærede Minister mente, at det ikke vil lade sig gjøre, hvad der var tilstræbt i det forrige Lovudkast, at sætte Præsterne paa Lønninger, der mindre sjerne sig fra hinanden. Deres Vilkaar ere jo dog de samme. En Landsbypræst skal ikke have Lønning som en Minister og behøver ikke en Gang at lønnes som en Departementschef; men han skal være saaledes stillet, at han kan hævde sin Stilling som dannet Mand i den Kreds, hvor han lever, og kunne anvende Noget til at opdrage sine Børn. Efter Lovforslaget skulle 50 stilles paa 6000 Kr. Lønning, 50 paa 5000 Kr. og 100 paa 4000 Kr. Dersom Ministeren vilde gaa ind paa at give 200 5000 Kr. og 200 4000 Kr., saaledes at der kun blev 300, der fik 3000 Kr. og 201 der fik 2000 Kr., tror jeg, at Præsternes Stilling vilde forbedres. Den ærede Minister vil nu maasse sige, at saa bruges der flere Penge, end Fonden har Raad til. Nei, det er ikke Tilfeldet. Dersom man indskrænker Alderstillaagene saaledes, at de gives til 100 paa 1000 Kr. og til 200 paa 500 Kr., altsaa i Alt i et Antal af 300, og dersom man stryger de personlige Tillæg og Tillæget for de 2 Kirker, saa udgjør Forskjellen mellem de to Summer, der udkomme efter Ministerens Lønningsmaade og efter den Lønningsmaade, jeg foreslaar, ikke mere end 70,000 Kr., og det er dog virkelig en Sum, der ikke her bør komme i Betragtning. — Jeg skal med Hensyn til, hvad det ærede Medlem i min Nærværelse (Neergaard) anførte om Hovedreparationerne, bemærke, at jeg slutter mig til ham. Jeg finder det ubilligt, naar man nu sætter Præsterne paa en knap Begyndelsesløn, at de skulle betale Byggelaan fra Fortiden. Jeg skal gjerne indrømme den ærede Minister, at det kan være vanskeligt for Fonden at overtage saa stor en Byrde, og jeg er heller ikke stifter paa, at Fonden til enhver Tid vil være solvent. Men saa kan den vel mere eller mindre gjøre Regning paa et Laan fra Statskassen. Jeg synes imidlertid, at det vil være billigt, at Præsten overtager Gaarden efter Syn i en god Stand.